

ВИТЯГ

з протоколу № 10 розширеного засідання кафедри політичних наук від 20 квітня 2025 року

Присутні: зав. каф., проф. Остапенко М. А., проф. Новакова О. В., доц. Карнаух А. А., доц. Волянчук О. Я., ст.викл. Голіше夫ська А.В., доц. Симонова І.В., ст. викл. Козенчук А. І., ст. викл. Зайченко Л.М.

Запрошені: д.політ.н., проф., завідувач кафедри політичних технологій КНЕУ імені Вадима Гетьмана В.А. Гапоненко, д.політ.н., проф., декан соціально-психологічного факультету Університету Григорія Сковороди в Переяславі Б.Л. Дем'яненко, д. політ.н., завідувач Сектору правових проблем політології Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України О.В. Кукуруз, д. політ.н., проф. провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України В.П. Горбатенко, здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня – Т. Захаров, Є. Бондар, С. Ковтун, В.Дячок, Є. Коноваленко.

СЛУХАЛИ: про результати обговорення проєкту освітньо-наукової програми ОНП «Політологія» (спеціальність С2 Політологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; 2025 р.), затвердження розвитку ОНП та рекомендацію проєкту ОНП, навчальних програм до розгляду на вченій раді Навчально-наукового інституту права та політології УДУ імені Михайла Драгоманова.

Виступили: д.політ.н., гарант ОНП М.А. Остапенко, яка зазначила що на підставі врахування вимог нормативної бази (зокрема, відповідності 8-му рівню Національної рамки кваліфікацій), опитувань здобувачів, стейкхолдерів, пропозицій здобувачів, робочих зустрічей зі стейкхолдерами, вивчення зауважень акредитаційних справ ОНП в університеті пропонується проєкт ОНП «Політологія» (спеціальність С2 Політологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; 2025 р.), який відображає розвиток ОНП спеціальності «Політологія». Зокрема:

1. Включити у цикл дисциплін спеціальної підготовки дисципліну «Академічна українська мова у професійній діяльності та дослідженнях». Включення дисципліни «Академічна українська мова у професійній діяльності та дослідженнях» до програми підготовки аспірантів обґрунтовано тим, що за сучасних умов науковий ступінь доктора філософії передбачає не лише наявність інноваційних ідей, а й здатність презентувати їх на належному мовному рівні, що безпосередньо впливає на сприйняття науковим

співтовариством фахової компетентності автора. Опанування академічної мови дозволяє аспіранту засвоїти стандарти наукового стилю: логічність, точність, об'єктивність та термінологічну чіткість, які є важливими для написання дисертації, монографій та статей у фахових виданнях. Окремим аспектом дисципліни є розвиток навичок наукової комунікації та аргументації у фаховому середовищі. Це включає вміння вести наукову дискусію, здійснювати публічні виступи на конференціях та презентувати складні проєкти перед експертними радами, де мова виступає інструментом переконання. Крім того, курс спрямований на дотримання норм академічної доброчесності. В умовах інтеграції української науки в міжнародний простір, володіння державною академічною мовою стає основою для коректного перекладу наукових праць та адаптації термінологічних систем. Таким чином, дисципліна не лише підвищує загальну грамотність, а й формує культуру дослідника.

2. Змінити назву дисципліни «Іноземна мова для академічних цілей» на «Академічна іноземна мова у професійній діяльності та дослідженнях», що посилює розвиток навичок наукової комунікації та аргументації у фаховому середовищі іноземною мовою.

3. За пропозицією здобувачів, учасників проєктної групи, д.політ.н., проф. **В. А. Гапоненко** збільшити обсяг науково-педагогічної практики з 3 до 6 кредитів (з 90 до 180 год.; з 2-х до 4-х тижнів), що спрямоване на посилення практичної підготовки докторів філософії. Попередній обсяг був недостатнім для того, щоб «зануритися» у викладацьку роботу. Новий обсяг дозволяє аспіранту пройти всі етапи: від розробки освітнього модуля до практичного проведення занять і контролю знань. Це сприяє розвитку «soft skills» (навичок роботи зі студентською аудиторією, утримання уваги, культури комунікації, вирішення конфліктних ситуацій тощо), апробації методик викладання та інтеграції результатів власних досліджень у навчальний процес, що підвищує конкурентоспроможність випускника.

4. За пропозицією здобувачів, науково-педагогічних працівників (**М.Остапенко, О.Новакова, А.Карнаух та інші**) включити дисципліну, яка сприяє формуванню компетенцій викладача вищої школи. Курс дозволяє опанувати специфіку включення елементів наукових теорій у навчальний матеріал та оволодіти сучасними освітніми технологіями (змішане, дистанційне навчання, активне навчання). Дисципліна забезпечує зв'язок між академічною наукою та освітою, готуючи аспірантів до викладацької діяльності та формування політичної культури студентів. Пропонована назва «Методика викладання політології у закладах вищої освіти».

5. Посилити дослідницький, проблемний аспект у дисциплінах спеціальної підготовки (пропозиції д.політ.н, проф. **В.Горбатенка**, д.політ.н. **О.Кукуруз**, науково-педагогічних працівників, здобувачів):

- зокрема, згідно пропозиції д.політ.н, проф. **В.Горбатенка**, д.політ.н. **О.Кукуруз** у дисципліні «Теорія та історія політичної науки» посилити увагу на генезі ідей та парадигмальних змінах у політичній науці, що уникає поділу окремо на історію та теорію. Це дозволяє аспірантам сприймати політичну науку не як набір догм, а як процес безперервної інтелектуальної

еволюції, де поєднується історичний контекст із сучасними політологічними концепціями. Відповідно, запропонувати назву «Становлення та розвиток політичної науки», де поняття «становлення» охоплює формування методологічного апарату, а «розвиток» - відповідність та потенціал науки в осмисленні нагальних актуальних проблем. Така трансформація назви логічно узгоджується з дослідницьким рівнем підготовки аспірантів, де поєднується поглиблене вивчення теоретико-методологічна складової з осмисленням причинно-наслідкових зв'язків між історичним контекстом та формуванням сучасних політологічних концепцій.

- у дисципліні «Політичні інститути та процеси» посилити спеціалізований науково-дослідницький аспект, що відповідає дослідницькій діяльності аспірантів та переміщує фокус на вивчення стану наукової розробки проблематики політичних інститутів і політичних процесів, що є критично важливим для підготовки доктора філософії. Пропонована назва для дисципліни «Актуальні проблеми дослідження політичних інститутів та процесів». Так, термін «актуальні проблеми» відображає акцент на дискусійних, малодосліджених питаннях політичної науки, трансформаційних аспектах сучасних відносин і процесів. Додавання до назви «дослідження» підкреслює методологічну спрямованість курсу, зокрема опануванням інструментарієм аналізу окреслених у назві дисципліни феноменів. Таким чином, зміст дисципліни набуває проблемно-орієнтованого характеру, що стимулює розвиток критичного мислення, навички наукової полеміки та здатності формулювати власні дослідницькі ідеї, перетворюючи навчальний процес на активний пошук відповідей на виклики сучасної політичної реальності.

- у дисципліні «Політична культура та ідеологія» посилити увагу на актуальних парадигмах світової політичної науки, зокрема прикладному аспекті - тому, як ціннісні орієнтації втілюються у конкретних діях суб'єктів. Поєднання «культури та ідеології» вказує на поглиблене вивчення класичних світоглядних систем, що залишає поза увагою цей прикладний аспект. Пропонована назва «Сучасні дослідження політичної культури і поведінки». Заміна «ідеології» на «поведінку» характеризує фокус на вивченні механізмів політичної участі, політичного вибору, протестної активності, що характеризує сучасний розвиток політичного життя з його викликами. Термін «сучасні дослідження» у новій назві посилює спрямованість дисципліни на опанування аспірантами новим методологічним інструментарієм для аналізу політичної культури і політичної поведінки. Оновлення назви, і відповідно змісту, забезпечує аспірантам можливість інтегрувати свої дисертаційні дослідження в сучасний науковий дискурс, де питання політичної культури і поведінки є одним із актуальних напрямів досліджень.

6. Д.політ.н., проф. О.Новакова і М.Остапенко запропонували єдину форму контролю у вигляді іспиту та встановлення однакової кількості кредитів для вивчення фахових дисциплін аспірантури («Становлення та розвиток політичної науки», «Актуальні проблеми дослідження політичних інститутів і процесів», «Сучасні дослідження політичної культури та поведінки»), що має

таке методологічне та організаційне обґрунтування. Баланс кредитного навантаження (по 4 кредити на кожну дисципліну) відображає концепцію паритетності фундаментальних напрямів політичної науки. У структурі підготовки доктора філософії ці три дисципліни є рівнозначними і такими, на яких базується професійна компетентність дослідника. Однакова кількість кредитів гарантує забезпечення системності і цілісності освітньо-наукової підготовки. Вибір іспиту, як уніфікованої форми контролю, зумовлений рівнем відповідальності та комплексним характером цих дисциплін. Встановлення єдиних «правил гри» для цих фахових дисциплін дозволяє вирівняти вимоги до аспірантів незалежно від обраної ними вузької спеціалізації дисертаційного дослідження. Це забезпечує академічну якість на рівні всієї освітньо-наукової програми. Таким чином, однаковий обсяг кредитів та іспит як підсумковий контроль вивчення дисциплін створюють збалансований освітній простір, де кожна фундаментальна складова політичної науки отримує належну увагу.

7. Підтримати пропозицію стейкхолдерів (здобувачів, групи забезпечення освітньо-наукової програми) щодо виконання і забезпечення освітньої складової ОНП протягом перших трьох семестрів, інший період навчання в аспірантурі присвятити дослідницькій діяльності, публікаційній діяльності і концентрації на підготовці дисертаційного дослідження.

8. **Б.Дем'яненко** висловлює пропозицію розширити перелік вибірових дисциплін, які узгоджуються із проблематикою досліджень аспірантів і результатами попередніх опитувань.

В обговоренні узяли участь д.політ.н., проф., завідувач кафедри політичних технологій КНЕУ імені Вадима Гетьмана В.А. Гапоненко, д.політ.н., проф., декан соціально-психологічного факультету Університету Григорія Сковороди в Переяславі Б.Л. Дем'яненко, д. політ.н., завідувач Сектору правових проблем політології Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України О.В. Кукуруз, д. політ.н., проф. В.П. Горбатенко, здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня – Т. Захаров, Є. Бондар, С. Ковтун, В.Дячок, Є. Коноваленко.

УХВАЛИЛИ: затвердити проєкт ОНП «Політологія (С2; 2025 р.), навчальні програми, розвиток ОНП «Політологія» з означеними вище змінами та рекомендувати до розгляду на Вченій раді Навчально-наукового інституту права та політології УДУ імені Михайла Драгоманова.

За: 17

Проти: немає

Утримались: немає

Завідувач кафедри

Секретар кафедри

Марина ОСТАПЕНКО

Анастасія МІСЮРЕВИЧ